

บทบาททางการเมืองของกลุ่มปากน้ำ

ร.ต.อ. เมธี ปรีชา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการปกครอง ภาควิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2542

ISBN 974-333-150-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE POLITICAL ROLE OF PAKNAM CLIQUE

Pol.Capt. Matee Preecha

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts in Government

Department of Government

Graduate School

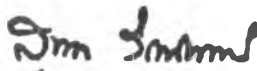
Chulalongkorn University

Academic Year 1999

ISBN 974-333-150-6

หัวข้อวิทยานิพนธ์ บทบาทการเมืองกลุ่มปากน้ำ
โดย ร้อยตำรวจเอก เมธี ปรีชา
ภาควิชา การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา กิระนันท์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา สุจริตชนารักษ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยันต์ ไชยพร)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

เมธี ปรีชา. ร.ต.อ. : บทบาททางการเมืองของกลุ่มปากน้ำ (THE POLITICAL
ROLE OF PAKNAM CLIQUE) อ.ที่ปริกษา ร.ศ.ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ. 161 หน้า.
ISBN 974-333-150-6

การศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาททางการเมืองของกลุ่มปากน้ำ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมกลุ่มทางการเมือง โดยพยายามชี้ให้เห็นว่าการรวมตัวในพรรคการเมืองในระบบการเมืองไทยนั้น มีลักษณะความสัมพันธ์ในระบบอุปถัมภ์ มีภูมิหลังในกลุ่มที่สังกัดเป็นสัมพันธ์ใกล้ชิดและเหนียวแน่น และมีบทบาททางการเมืองที่มุ่งเป็นการต่อรองและแสวงหาผลประโยชน์สำหรับกลุ่มหรือพรรคพวกมากกว่าที่จะเป็นกลุ่มทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย

การเก็บข้อมูล ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และเก็บข้อมูลจากหนังสือ รวมทั้งเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทางการเมือง “กลุ่มปากน้ำ” ซึ่งเกิดขึ้นในพรรคประชากรไทย มีลักษณะความสัมพันธ์ภายในกลุ่มเป็นลักษณะระบบอุปถัมภ์ ซึ่งมี นายวัฒนา อัสวเหม เป็นแกนนำสำคัญ และมีบทบาททางการเมืองที่มุ่งเน้นการต่อรองและแสวงหาผลประโยชน์สำหรับกลุ่มหรือพรรคพวกมากกว่าที่จะเน้นเป็นกลุ่มทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย

การปกครอง
ภาควิชา
สาขาวิชา
2542
ปีการศึกษา

ลายมือชื่อนิติกร ร.ต.อ. ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C831615 : MAJOR GOVERNMENT
KEY WORD:

MATEE PREECHA POL. CAPT. : THE POLITICAL ROLE OF PAKNAM
CLIQUE. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. PRICHA HONGKRAILERS.
Ph.D. 161 pp. ISBN 974-333-150-6

The purpose of this research on the political roles played by Pak Nam political group is to investigate the group's active engagement in current political arena. The researcher will attempt at portraying how the formation of the group occurred within one of Thai political party in the overall Thai politics. The main characteristic of the group is its patron-client relationship. All group members are strongly and closely attached to one another on account of their shared background in the party and its political roles therefore focus primarily on political bargaining and interest-securing acts to serve their members and affiliates rather than functioning constructively as political groups in democratic system.

Data and information used in this research was gathered mainly via depth interview and document research.

Results from the research revealed that internal relationship within Pak Nam political group which emerged as a sub-group in Thai People Party can be characterized as patron-client with Mr. Wattana Asawahem acting as the group's core figure. The group constantly engaged in political bargaining and interest-securing acts to serve their own group members or affiliates rather than functioning constructively as a political groups in democratic system.

ภาควิชา.....GOVERNMENT

สาขาวิชา.....GOVERNMENT

ปีการศึกษา..... 2542

ลายมือชื่อนิติ..... ร.ม.อ. ว.ท.อ. 2RM

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... Pricha

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

จ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จลุล่วงได้ เพราะพระคุณของ รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้คอยให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ดูแลควบคุมผู้ศึกษาเป็นอย่างดี แนวคิดก็เกิดจากท่านที่คอยแนะนำสั่งสอน ผู้ศึกษายากยิ่งที่จะลืมพระคุณอันสูงนี้ได้ และท่าน อาจารย์อีก 2 ท่าน ที่ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา สุจริตชนารักษ์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยยันต์ ไชยพร กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่คอยชี้แนะแนวทางในการศึกษานี้ ท่านทั้ง 2 เสมือนเป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จในครั้งนี้ด้วย

ผู้ศึกษาขอขอบคุณเพื่อน ๆ พี่ ๆ ในความปรารถนาดี และคอยช่วยเป็นกำลังใจและสนับสนุนในการศึกษาในครั้งนี้ ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ร.ต.อ.เมธิ ปรีชา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๘
กิตติกรรมประกาศ.....	๙
สารบัญ.....	๑๑
บทที่	
1	สภาพและความสำคัญของปัญหา..... 1
	วัตถุประสงค์..... 18
	ขอบเขตการศึกษา..... 19
	แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา..... 19
	สมมุติฐานการศึกษา..... 20
	วิธีการศึกษา..... 20
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ..... 21
2	แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา..... 23
	แนวความคิดเกี่ยวกับกลุ่มผลประโยชน์..... 23
	ความหมายของกลุ่มผลประโยชน์..... 23
	1. นิยามความหมาย..... 23
	2. การแบ่งกลุ่มผลประโยชน์..... 26
	3. แนวความคิดที่สำคัญเกี่ยวกับกลุ่ม..... 28
	4. แนวความคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจใน การเข้าร่วมกลุ่ม..... 31
	5. ประเภทของกลุ่มผลประโยชน์..... 32
	6. ความสำคัญของกลุ่มผลประโยชน์..... 34
	ทฤษฎีระบบอุปถัมภ์..... 36

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
แนวคิดอุปถัมภ์.....	37
คำจำกัดความ.....	42
ลักษณะความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์และผู้รับอุปถัมภ์.....	43
พวก.....	53
ทฤษฎีการแลกเปลี่ยน.....	56
ทฤษฎีการแลกเปลี่ยน.....	57
3 ประวัติภูมิหลังความเป็นมาของ “กลุ่มปากน้ำ”.....	58
รศ.ดร.ผาสุก พงษ์ไพจิตร คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาฯ.....	66
ผศ.ชเนฏฐวัณลก ขุมทอง คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาฯ.....	69
วิษณุ วรรณุญ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.....	77
นายสุขุม นวมสกุล อาจารย์คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.....	80
เจ้าหน้าที่ตำรวจน้ำที่ทำงานเกี่ยวกับการลักลอบขนน้ำมันเถื่อน..	81
4 การวิเคราะห์บทบาทการเมือง “กลุ่มปากน้ำ”.....	92
บทบาทของกลุ่มปากน้ำในบทบาทของการสร้างและ ดำรงรักษาไว้ซึ่งแบบอุปถัมภ์.....	100
ทัฬหาวนากลับแค้นทำบันทึกล่าชื่อไล่ “งูเห่า”.....	106
5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	110
รายการอ้างอิง.....	116
ภาคผนวก.....	120
ประวัติผู้เขียน.....	161